

Ezopas
Pasakėčios

LAPĖ IR VYNUOGĖS

Alkana lapė, pamačiusi nuo šakelės svyrančias vynuogių kekes, norėjo nusirašyti, bet pasiekti negalėjo. Nueidama pati sau pasakė:

– Neprisirpusios!

Taip ir kai kurie žmonės, nesugebėdami ko pasiekti, kaltina aplinkybes.

ŽMOGUS IŠ SKĖSTANČIO LAIVO

Vienas turtingas atėnietis plaukė kartu su kitais keleiviais. Užėjus smarkiai audrai, laivas apvirto. Kiti keleiviai šoko į vandenį ir ėmė plaukti į krantą, o tas atėnietis nuolatos šaukėsi Atėnės, žadėdamas jai galybes aukų, jei tik išsigelbės.

Vienas iš nelaimės ištiktųjų, plaukdamas pro šalį, tarė:

– Šaukis Atėnės, bet ir rankas judink!

Taip pat ir mes šaukimės dievų, bet ir patys dirbkime, save vaduodami.

Žmogus pajunta laimę ne tada, kai, savim nesirūpindamas, susilaukia dievų paramos, o tada, kai jį, visom jėgom plušantį, laimina dievai.

Ištiktas nelaimės, žmogus turi pats paprakaituoti gelbėdamasis, o tik tada dievo pagalbos šauktis.

ŽMONĖS IR DZEUSAS

Sako, kad dievas sukūręs gyvius ir visus apdovanojęs: vienam davęs jėgą, kitam – greitumą, trečiam – sparnus. Tik žmogus, nuogas stovėdamas, tarė:

– Mane vieną palikai be savo malonės.

– Dzeusas atsakęs:

– Kaip tu nematai dovanos, pačios didžiausios dovanos, kuri tau atiteko: gavai protą, brangiausią ir dievams, ir žmonėms, galingiausią tarp galingųjų ir greičiausią tarp greitųjų.

Ir tada, atpažinęs dievo dovaną, žmogus nuėjo, nusilenkęs ir dėkodamas.

Kai kurie žmonės, susilaukę iš dievo brangiausios dovanos – proto, nepripažįsta tos garbės ir pavydi bejausmiams ir neprotingiems gyvuliams.

ŽMOGUS IR LIŪTAS

Kartą keliavo žmogus ir liūtas. Ir vienas, ir kitas pūtėsi ir gyrėsi. Pagaliau prie kelio jie išvydo statulą, kur buvo pavaizduotas vyras, smaugiās liūtą. Žmogus, parodęs ją liūtui, tarė:

– Matai, mes galingesni už jus.

Į tai liūtas nusišypsojęs atsakė:

– Jei tik liūtai mokėtų kalti statulas, daug žmonių matytum liūtų naguose.

Daugelis žmonių giriasi esą narsūs ir ryžtingi, bet patirtis nuplėšia jiems tą kaukę.

LOKYS IR LAPĖ

Lokys išdidžiai gyrėsi mylįs žmones, nes neėdąs lavonų. Į tuos žodžius lapė atsakė:

– O kad tu draskytum tik lavonus, bet neliestum gyvųjų!

Pasakėčia nuplėšia kaukę goduoliams, kurie yra tikri veidmainiai ir trokšta tuščios šlovės.

ARTOJAS IR VILKAS

Artojas iškinkė iš jungo jaučius ir nusivarė girdyti. Tuo tarpu, ieškodamas grobio, prie arklo priėjo išbadėjęs vilkas. Jis ėmė laižyti jaučių viržius ir nejučiomis įkišo sprandą į pavalkus. Nebegalėdamas išsikinkyti, pradėjo arklą vilkti per dirvą. Tuo laiku grįžo artojas ir, pamatęs beariantį vilką, tarė:

– O kad tu, nelabasis, nustotum grobstęs, visus skriaudęs ir intum žemę dirbti!

Taip ir piktadariais žmonės, matydami jų būdą, netiki, nors jie ir skelbiasi dorus darbus darą

ARKLYS IR ARKLININKAS

Arklininkas vogė savo arklio miežius ir pardavinėjo, o arklį už tai visą dieną glostydamas ir šukuodamas. Pagaliau arklys neapsikentęs ir sako:

– Jeigu tikrai nori, kad aš būčiau gražus, nebepardavinėk miežių, mano pašaro!

Pasakėčia rodo, kad gobšai meiliais žodžiais ir pataikavimu vilioja vargšus, kol iš jų atima paskutinį kąsnį.

ARKLYS IR ASILAS

Vienas žmogus turėjo arklių ir asilą. Kartą kelionėje asilas tarė arkliui:

– Nuimk nuo manęs kiek nešuliu, jei nori mane gyvą matyti.

Bet arklys apie tai nė girdėti nenorėjo. Staiga asilas iš nuovargio parpuolė ir nusibaigė. Tada savininkas visą mantą ir net paties asilo kailį užkrovė ant arklio, kuris ašarodamas pradėjo šaukti:

– Oi, koks aš nelaimingas! Kas man, vargšui, nutiko! Nenorėjau paimti menkos naštos, o dabar turiu nešti visą mantą ir net asilo kailį.

Pasakėčia rodo, kad didžiūnai, sutardami su mažaisiais, gali gerą gyvenimą turėti.

ŽIRGAS IR KAREIVIS

Kol buvo karas, vienas karys savo žirgą, pavojų ir nelaimių bendrininką, šėrė miežiais. Pasibaigus karui, arklys turėjo dirbti vergiškus darbus, tampyti sunkius nešulius, šeriamas tik pelais. Kai vėl buvo paskelbtas karas ir sutrimitavo trimitai, karys pasižabojo žirgą, pats apsiginklavo ir sėdo į balną. Bet arklys buvo bejėgis ir klupo kas žingsnis. Jis tarė savo šeimininkui:

– Eik sau su pėstininkais, nes tu mane iš žirgo pavertei asilu, o kaip vėl iš asilo žirgą padarysi? Ramybės ir taikos metais nereikia pamiršti vargo metų.

ŽVĖDRA IR SUOPIS

Žuvėdra, rydama žuvį, susidraskė gerklę ir leisgyvė gulėjo ant kranto. Suopis, ją pamatęs, tarė:

– Gerai, tau taip ir reikėjo! Kaipgi tu, būdama paukštis, ieškojai sau lesalo jūroje?

Taip ir žmonės, metę įprastinius savo darbus ir nusigriebę ne savo darbų, tikrai yra nelaimingi.

LIŪTĖ IR LAPĖ

Lapė prikaišiojo liūtei, kad visada atsivedanti tik vieną jauniklį. Toji atsakė:

– Vieną, bet liūtą.

LIŪTO KARALIAVIMAS

Kartą liūtas tapo karaliumi: jis nebuvo nei piktas, nei žiaurus, nei smurtininkas, bet romus ir teisingas, kaip žmogus. Jam karaliaujant, susirinko visi gyvūnai atsilyginti už skriaudas: vilkas ėriukui, pantera stirnai, elniui tigras, šuo zuikiui. Tada tarė vargšas kiškėlis:

– Didžiai troškau išvysti tokią dieną, kada silpnieji atrodo baisūs prievartautojams.

Kai valstybėje viešpatauja teisybė ir visi žiūri teisingumo, tada ir mažieji gali be baimės gyventi.

VILKAS IR ĒRIUKAS

Vilkas, pamatęs ēriukā, geriantī iš upelio, panoro surasti priekabę ir jį suryti. Atsistojęs prieš srovę, jis ģmē ēriukā kaltinti, kad tas vandenī drumsčias, kad atsigerti neduodās. Ēriukas atsakęs, kad tik lūpų krašteliais gerias ir, žemiau stovēdamas, negalīs aukščiau stovinčiam vandens drumsti. Šitokiais kaltinimais nieko nepešęs, vilkas sakē:

– Betgi pernai tu apšmeižei mano tėvā.

O ēriukui ginantis, kad jis tada nē gimęs dar nebuvo, vilkas taip pasakē:

– Teisinkis, kaip nori, aš tave vis tiek suėsiu.

Pasakēčia rodo, kad žmonēms, pasiryžusiems daryti bloga, nieko nereiškia geriausias pasiteisinimas.

KELEIVIAI IR LOKYS

Du draugai keliavo tuo pačiu keliu. Staiga prieš juos atsirado lokys. Vienas keleivis greitai įlipo į medį ir pasislėpė, o antrasis, vos nepakliuvęs žvėriui į nagus, krito ant žemės ir apsimetė negyvas. Lokys prikišo prie jo snukį, apuostė iš visų pusių, – žmogus net kvapą sulaikė. Mat, sako, lokys lavono neliečias. Kai žvėris nurioglino, jaunikaitis, buvęs medy, nulipo žemyn ir paklausė bičiulį, ką lokys jam į ausį šnibždėjęs.

– Nekeliauk su draugais, kurie pavojuose vieną palieka! – atkirto tasai.

Pasakēčia rodo, kad tikri draugai pažįstami nelaimėje.

KELEIVIAI IR VARNAS

Žmonės, eidami keliu, sutiko varną be vienos akies. Pamatęs paukštį, vienas keleivis patarė grįžti atgal, nes, jo nuomone, varno sutikimas esąs lemtingas ženklas; kitas, jį nutraukęs, tarė:

– Kaip gali mums išpranašauti ateitį paukštis, kuris nenumatė savo ateities ir nepasisaugojo, kad neliktų aklas?

Taip ir žmonės, kurie patys savo reikaluose nemoka rasti išeities, negali patarti ir savo artimiesiems.

KELEIVIS IR TEISYBĖ

Kartą vienas keleivis dykumoje sutiko vienišą moterį, nuleidusią akis, ir ją paklausė:

– Kas tu esi?

– Teisybė.

– Kodėl gi miestą palikai ir gyveni dykumoje?

Į tai ji atsakė:

– Senaisiais laikais melas pasitaikydavo tik vienur kitur tarp žmonių, o dabar visur, jeigu tik panorėsi ko pasiklaudyti, ar ką pasakyti.

Blogiausias ir bjauriausias žmonėms gyvenimas, kai žiūrima melo, ne teisybės.

VIŠTA IR KREGŽDĖ

Višta, radusi gyvatės kiaušinius, užtūpusi pradėjo perėti, ir po kiek laiko iš kiaušinių išsikalė gyvačiukai. Kregždė, ją pamačiusi, tarė:

– Kvaile, tu kvaile! Kam gi maitini tokius padarus, kurie užaugę pirmiausia tave pačią ims skriausti. Piktybė yra nepataisoma, kad ir kiek jai gera darytum.

GYVATĖS UODEGA IR KITI KŪNO NARIAI

Kartą gyvatės uodega užsimanė vadovauti ir pirmoji žengti. Kiti kūno nariai jai kalbėjo:

– Kaip tu mus vesi, neturėdama akių ir nosies, kaip kiti gyvūnai?

Bet uodega nepaklausė: sveikas protas buvo nugalėtas. Uodega ėmė vadovauti ir vedė akiai visą kūną, kol gyvatė įkrito į akmenuotą prarają, kur susilaužė nugarą ir visa susižalojo. Tada nusizėminusi ėmė galvą prašyti:

– Jei gali, išgelbėk mus visus, valdove: jau žinau, ką reiškia pyktis su tavim.

Pasakėčia gėdina klastingus ir piktus žmones, kurie kyla prieš savo valdovus.

PIEMENS JUOKAI

Piemuo, kuris gindavo bandą toliau nuo kaimo, paprastai tokius juokus krėsdavo: imdavo šauktis kaimo gyventojus, sakydamas, kad vilkai jo avis užpuolę. Du ar tris kartus kaimiečiai išsigandę galvotrūkčiais atbėgo, bet grįžo juokdamiesi. Pagaliau vieną kartą iš tikrųjų bandą užpuolė vilkai. Kai jie skerdė

avis, piemuo šaukēsi pagalbos, bet kaimiečiai, manydami, jog jis, kaip paprastai, juokus krečia, jo šauksmo nepaisē. Ir taip piemuo neteko avių.

Pasakēčia rodo, kad melagiai tik tiek laimi, jog jiems žmonēs netiki net tada, kai jie tiesā kalba.

KARAS IR PRIEVARTA

Visi dievai, nutarē vestis, ēmē sau už pačią tā moterī, kuriā jiems burtai skyrē. Karo dievui teko paskutinis burtas: vienintelē Prievarta bebuvo likusi. Nepaprastai jā pamilēs, Karas ir vedē. Štai kodēl tas dievas ir lydi Prievartā visur, kur tik toji eina.

Kur tik pasirodo prievarta, mieste ar tautose, tuojau pat už jos pasirodo karas ir grumtynēs.

KERPAMA AVIS

Nemikliai kerpama avis tarē kirpējui:

– Jeigu nori vilnų, kirpk žirkles pakēlēs, o jeigu trokšti mēsos, iš karto pribaik: liaukis po truputį mane kankinēs.

Pasakēčia tinka tiems, kurie nemikliai atlieka savo amatā.

ŽIOGAS IR SKRUZDĖS

Kartą žiemos metu skruzdės džiovino sudrėkusius grūdus. Žiogas išalkęs ėmė jas prašyti kokio grūdelio. Bet skruzdės tarė:

– O kodėl vasarą neprisirinkai?

– Vasarą neturėjau laiko, – atsakė žiogas. – Vasarą aš grojau!

– Jeigu vasarą grojai, tai žiemą šok, – atsakė juokdamosi skruzdės.

Pasakėčia rodo, kad be rūpestingumo neišvengsi sielvartų ir pavojų.

Vertė Leonas Valkūnas